

Mestna občina Ljubljana
Zoran Jankovič, župan
Mestni trg 1, 1000 Ljubljana
telefon: 01 306 10 10, faks: 01 306 12 14

Številka: 007-39/2014 -5
Datum: 12. 6. 2014

Mestna občina Ljubljana
Mestni svet

ZADEVA: Predlog za obravnavo na seji Mestnega sveta Mestne občine Ljubljana

PRIPRAVILA: Mestna uprava Mestne občine Ljubljana,
Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet v sodelovanju z
javnim podjetjem SNAGA, d.o.o., Povšetova 6, Ljubljana

NASLOV: Predlog Strategije razvoja dejavnosti na področju ravnanja z
odpadki v Mestni občini Ljubljana za obdobje 2014–2035

POROČEVALCI: David Polutnik, vodja Oddelka za gospodarske dejavnosti in
promet Mestne uprave Mestne občine Ljubljana
Janko Kramžar, direktor SNAGA, d.o.o., Povšetova 6, Ljubljana

PRISTOJNO
DELOVNO TELO: Odbor za gospodarske javne službe in promet

PREDLOG SKLEPA:
Mestni svet Mestne občine Ljubljana sprejme predlog Strategije razvoja dejavnosti na področju
ravnanja z odpadki v Mestni občini Ljubljana za obdobje 2014–2035.

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Jankovič

Priloga:
- predlog Strategije razvoja dejavnosti na področju ravnanja z odpadki v Mestni občini Ljubljana za
obdobje 2014–2035 z obrazložitvijo

STRATEGIJA RAZVOJA DEJAVNOSTI NA PODROČJU RAVNANJA Z ODPADKI V MESTNI OBČINI LJUBLJANA ZA OBDOBJE 2014–2035 (»ZERO WASTE (NIČ ODPADKOV)« NAČRT)

1. Uvod

Ljubljana je po podatkih organizacije Zero Waste Europe prestolnica z največjim deležem recikliranih odpadkov. Kompostiranje bo dokončno urejeno do leta 2015, ko bo zgrajen ljubljanski regijski center za ravnanje z odpadki (v nadaljnjem besedilu: RCERO Ljubljana), ki bo obdeloval biorazgradljive odpadke. Manjka še sklop, ki bo v okviru celovitega ravnanja z odpadki nadomestil odlaganje in energetska izrabo, ki sta dve zadnji ter najmanj zaželeni izbiri ravnanja z odpadki. Mestna občina Ljubljana se je odločila za vpeljavo strategije (Zero Waste načrta – nič odpadkov načrta). S tem se bo med prvimi pridružila slovenski mreži Zero Waste Slovenija (organizirana je v okviru društva Ekologi brez meja), s tem pa bo Mestna občina Ljubljana avtomatično postala tudi članica evropske mreže lokalnih skupnosti (Zero Waste Europe), ki se poskušajo izogibati nastajanju odpadkov in želijo z recikliranjem ter s predelavo uporabljati odpadke kot vir materialnih dobrin.

Sprejetje Strategije razvoja dejavnosti na področju ravnanja z odpadki v Mestni občini Ljubljana za obdobje 2014–2035 (v nadaljnjem besedilu: strategija (Zero Waste načrt)) pomeni, da bo Mestna občina Ljubljana okrepila prve tri prioritete na področju ravnanja z odpadki (preprečevanje, ponovno uporabo in recikliranje) ter se zavezala k izpolnitvi zastavljenih ciljev, izpolnjevanje strategije (Zero Waste načrta) pa pomeni minimiziranje odpadkov za odlagališča in energetska izrabo in dajanje prednosti recikliranju, predelavi in preoblikovanju materialov pred energetska izrabo in odlaganjem.

2. Ozadje

Čeprav se je zaradi zakonodaje EU ravnanje z odpadki v zadnjih tridesetih letih bistveno izboljšalo, se skupna količina odpadkov povečuje skoraj tako hitro kot gospodarska rast. Ravnanje z odpadki tako ostaja izziv, saj upravljamo vire, ko jih ob koncu uporabe spremenimo v odpadke. Raba virov je že trideset let pomembno vprašanje v razpravah o evropski okoljski politiki. Negospodarna raba virov ogroža planet in ekosistemske storitve, na katerih temeljita gospodarska blaginja in rast.

Sedanji izziv je, kako omogočiti gospodarsko rast in hkrati preprečiti, da bi se stanje okolja poslabšalo. Postati moramo družba, ki gospodarno ravna z viri, ustvari čim manj odpadkov in jih čim več reciklira. Tako bomo uresničili splošni cilj: zmanjšati negativne posledice nepremišljene uporabe naravnih virov, denimo podnebne spremembe in prekomerno izkoriščanje virov.

Evropska komisija je za doseganje teh ciljev predlagala dve dolgoročni strategiji: strategijo za preprečevanje in recikliranje odpadkov ter strategijo za trajnostno rabo naravnih virov. Obe se že izvajata.

Strategiji sta tesno povezani: rabljeni viri postanejo odpadki, ki pa še vedno vsebujejo surovine in energijo in jih zato lahko recikliramo v nove vire. Pravzaprav je kopičenje odpadkov znak neučinkovite rabe virov, zato so politike ravnanja z odpadki tako pomembne za uveljavitev gospodarne rabe virov.

Zaradi rastočih cen surovin (značilnost Evrope je največji neto uvoz surovin na osebo na svetu) je torej izboljšano ravnanje z odpadki nujno tudi z gospodarskega, ne le z okoljskega vidika. V najnovejših dokumentih EU spodbuja gospodarno ravnanje z viri in krožno gospodarstvo.

Zanj je treba:

- še naprej preprečevati nastajanje odpadkov,
- karseda povečati recikliranje in ponovno uporabo odpadkov,
- omejiti sežiganje odpadkov samo na materiale, neprimerne za recikliranje in
- postopoma odpraviti odlaganje odpadkov na odlagališčih.

Pomembno je, da bomo do leta 2020 v EU morali zapreti večino odlagališč in prenehati sežigati vse materiale, ki jih je moč reciklirati ali kompostirati – takšnih odpadkov je približno 90 odstotkov.

13. 3. 2013 je Vlada Republike Slovenije sprejela Operativni program ravnanja s komunalnimi odpadki (v nadaljevanju: Operativni program), ki predvideva, da naj bi se Slovenija do leta 2020 približala »družbi recikliranja«, to je družbi, ki se poskuša izogibati nastajanju odpadkov ter z recikliranjem in s predelavo uporablja odpadke kot vir materialnih dobrin.

Ukrepi tega programa predvidevajo čim manj odlaganja komunalnih odpadkov, posebej pa je poudarjeno, da mora biti termična obdelava trdnih komunalnih odpadkov tako energetske učinkovita, da se šteje za postopek predelave. Ponovna uporaba in recikliranje komunalnih odpadkov imata prednost pred energetske predelavo odpadkov.

3. Koncept strategije (Zero Waste načrt)

Vprašanje, ali je mogoče postati družba brez odpadkov oziroma občina, v kateri ničesar ne zavržemo, ni pravo. Vprašati se je treba, kako lahko postanemo družba recikliranja in družba odgovornih potrošnikov, ki ne zapravlja dragocenih virov, pač pa preprečuje nastajanje odpadkov in živi tako, da povzroča zelo malo odpadkov.

Odgovor na to je predlagana strategija (Zero Waste načrt), ki vpeljuje tudi naslednje:

- oblikovanje in upravljanje izdelkov ter procesov tako, da zmanjšamo prostornino in toksičnost odpadnih materialov in
- ohranjanje ali predelavo vseh materialov brez sežiganja ali odlaganja.

V praksi to pomeni, da Mestna občina Ljubljana maksimalno okrepi prve tri prioritete na področju ravnanja z odpadki (preprečevanje, ponovno uporabo in recikliranje) ter odpadkov praviloma ne usmerja na odlagališča in v sežigalnice oziroma tja usmerjeno količino odpadkov zmanjša na najnižjo možno raven.

Mreža Zero Waste Europe ima približno 300 članov. Večina jih je v Italiji, prvo vključeno mesto je Capannori, ki je od leta 2004 delež recikliranja s 35 odstotkov povečalo na današnjih 82 odstotkov in za 39 odstotkov znižalo količino odpadkov. Po letu 2008 se je koncept Zero Waste razširil po vsej Italiji in Evropi.

4. Povzetek strategije (Zero Waste načrt) Mestne občine Ljubljana

Cilj strategije (Zero Waste načrta) je ustvariti stabilno in varno okolje, ki spodbuja trajnostni razvoj, stremi k ozelenitvi vseh gospodarskih dejavnosti, krepi socialno kohezijo in vzgaja odgovorne potrošnike. Nujna predpogoja za doseganje tega cilja sta na novo opredeljen koncept »odpadka« in zavedanje, da je zapravljanje virov drago ter neučinkovito.

Iz tega izhaja, da **ne govorimo več o upravljanju odpadkov, pač pa o upravljanju virov.**

Izhodišča strategije (Zero Waste načrta) v Mestni občini Ljubljana so:

- zmanjšanje uporabe primarnih virov,
- preprečevanje nastajanja odpadkov na izvoru,
- ponovna uporaba in

- zagotavljanje zaprtih zank recikliranja za čim večji del materialnih tokov.

Strategija (Zero Waste načrt) določa strateške cilje, ki jih mora Mestna občina Ljubljana izpolnjevati za izvajanje trajnostnega upravljanja z viri, konkretne cilje in ukrepe, ki jih je treba sprejeti.

Za uspešno izvajanje načrta sta ključna sodelovanje in podpora številnih deležnikov:

- občanov oziroma splošne javnosti,
- gospodarskega sektorja,
- mnenjskih voditeljev,
- strokovnjakov,
- nevladnih organizacij in
- medijev.

Vse aktivnosti v okviru strategije (Zero Waste načrta) vključujejo elemente komuniciranja, izobraževanja in ozaveščanja, saj bomo le tako lahko spremenili razmišljanje in posledično ravnanje, s katerim bomo lahko postali nič odpadkov (Zero waste) družba.

Pomembno vlogo pri izvajanju načrta in doseganja ciljev ima tudi Snaga, javno podjetje, d. o. o., Ljubljana (v nadaljevanju javno podjetje Snaga), ki je kot izvajalec javnih služb s področja ravnanja z odpadki odgovorno za izvajanje številnih posebnih ukrepov.

5. Poslanstvo strategije (Zero Waste načrta) Mestne občine Ljubljana

Poslanstvo strategije (Zero Waste načrta) je, da Ljubljana postane mesto z nič odpadki (Zero waste), v kateri dosegamo najbolj učinkovito rabo virov in zagotavljamo največjo možno stopnjo ponovne uporabe, recikliranja ter predelave odpadkov.

6. Vizija strategije (Zero Waste načrt) Mestne občine Ljubljana

Vizija Mestne občine Ljubljana je postati občina, ki z viri ravna gospodarno in trajnostno, kjer nastajajo zelena delovna mesta ter kjer dragoceni viri ne končajo na odlagališču in hrana ne med odpadki. Njeni občani, gospodarski sektor in celotna javnost se zavedajo okoljske, družbene ter ekonomske vrednosti virov, pa tudi svoje vloge pri učinkoviti rabi virov.

Skladno z vizijo je večina odpadkov razvrščena v ločene tokove za predelavo, male količine odpadkov, ki pa ostanejo, so primerno obdelane.

7. Odbor za spremljanje uresničevanja strategije (Zero Waste načrt)

Župan Mestne občine Ljubljani določi sestavo Odbora za spremljanje uresničevanja strategije (Zero Waste načrt), ki ga sestavljajo predstavniki:

1. vodja Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet kot član, ki zastopa Mestno občino Ljubljana,
2. direktor podjetja Snaga, javno podjetje, d. o. o., Ljubljana kot predstavnik družbe, ki opravlja storitve zbiranja odpadkov,
3. predstavnik nacionalne »Zero Waste« organizacije,
4. predstavnik nevladnih organizacij, ki se zavzemajo za izvajanje dobrih praks na področju ravnanja z odpadki. Predstavnika se imenuje po postopku, ki ga vodi Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij (CNVOS).

Člani se sestanejo vsaj štirikrat letno. Po svoji presoji in potrebah dela lahko župan imenuje večje število članov odbora. Naloga odbora je, da spremlja uresničevanje strategije (Zero Waste načrta),

odkriva težave in predlaga rešitve ter sodeluje pri posodobitvi načrta in drugih aktov v luči razvoja dosežkov in na novo sprejete zakonodaje na občinski, nacionalni in mednarodni ravni. Člani odbora za svoje delo ne prejemajo posebnega plačila.

8. Cilji in naloge strategije (Zero Waste načrt) Mestne občine Ljubljana

Glavni strateški cilji strategije (Zero Waste načrt) so:

- spodbujanje trajnostnega gospodarstva in ohranjanja naravnih virov,
- odpiranje zelenih delovnih mest, izboljšanje konkurenčnosti in zmanjšanje stroškov,
- izobraževanje in spodbujanje občanov k odgovornemu potrošništvu, ki se na dolgi rok obrestuje slehernemu posamezniku in gospodinjstvu,
- spodbujanje kohezije, socialne vključenosti in ustvarjalnosti,
- povečanje učinkovitosti in zmanjšanje operativnih stroškov pri zbiranju odpadkov,
- povezovanje in izmenjava izkušenj ter dobrih praks na področju učinkovite rabe virov (okoljsko certificiranje, analize življenjskega cikla izdelkov, pravilne ocene vpliva določenega izdelka na okolje).

Prednostne naloge:

- preprečevanje nastajanja odpadkov in varovanje virov,
- pospeševanje predelave s ciljem zmanjšanja količin odpadkov za odstranitev,
- povečevanje ponovne uporabe, recikliranja, kompostiranja in koristne izrabe energije, pridobljene ob predelavi odpadkov (npr. anaerobna predelava bioloških odpadkov).

Konkretni cilji:

- podpiranje sprejetja potrebnih spodbud za oblikovanje proizvodov in embalaže, ki zmanjšujejo nastajanje odpadkov na izvoru,
- podpiranje spodbujanja zasnov in uporabe trajnostnih izdelkov ter inovacij, ki pomembno vplivajo na doseganje strateških ciljev,
- podpiranje sprejetja potrebnih spodbud za okrepitev uporabe tehnologij, ki imajo majhen vpliv na okolje in v največji možni meri varčujejo z naravnimi viri,
- oblikovanje jasnih, privlačnih in ciljno zasnovanih komunikacijskih ter izobraževalnih programov, kampanj, ki bodo spodbujali preprečevanje, ponovno uporabo in recikliranje doma, na delovnem mestu ter v javnih prostorih,
- spodbujanje razumevanja vrednosti virov znotraj vseh ravni izobraževalnega sistema,
- spodbujanje odgovornega potrošništva in zmanjšanje količin zavržene hrane,
- vključevanje in sodelovanje vseh generacij od vrtca do doma upokojencev,
- za spodbujanje ločenega zbiranja komunalnih odpadkov bo v mestnih območjih prednostno uveden sistem zbiranja, ki vsebuje tudi nagrajevanje in kazni,
- zmanjšanje masnih tokov odpadkov z optimizacijo zbiranja in prevozom do kraja predelave,
- razvijanje plačila za storitve ravnanja z odpadki po sistemu »plačaj kolikor povzročiš«, ki pa bo odvisno tudi od doseženih stopenj recikliranja.

9. Strateške usmeritve in cilji za obdobje 2014–2025 in za obdobje do leta 2035

Konkretni cilji Mestne občine Ljubljana so:

- zmanjšanje letne količine preostanka odpadkov na prebivalca na 60 kilogramov,
- znižanje deleža odloženih odpadkov na manj kot 30 kilogramov na prebivalca ter
- preseganje 75–odstotnega deleža ločeno zbranih odpadkov.

Cilji 2014–2025:

- Preseči 75 odstotni delež ločeno zbranih odpadkov,
- z uvedbo obdelave odpadkov zmanjšati delež odloženih odpadkov na manj kot 30 kilogramov na prebivalca,
- v objektih RCERO Ljubljana zapolniti zmogljivosti s priključitvijo najmanj 700.000 prebivalcev oziroma vključitvijo vsaj 40 slovenskih občin (zdaj jih je 36),
- zagotoviti uporabo materialov iz preostanka odpadkov ali v skrajnem primeru odlaganje preostanka odpadkov na ustreznem odlagališču,
- z optimizacijo izvajanja storitev zagotavljati z vidika porabe virov in sredstev učinkovito izvajanje procesov,
- oblikovati in po potrebi prilagoditi tarifni sistem tako, da upošteva načelo pravičnosti in dejansko količino v gospodinjstvu nastalih odpadkov,
- v okviru izvajanja javne službe zagotoviti delovanje najmanj dveh centrov ponovne uporabe ter čim več objektov in dejavnosti, v katerih potekajo aktivnosti, ki povečujejo ponovno uporabo,
- zagotoviti delovanje:
 - objektov za kompostiranje in povečanje predelave organskih snovi v kompost,
 - ekoloških točk oziroma območij, katerih cilj je spodbuditi zavest uporabnikov ter splošno ozaveščanje o zmanjševanju odpadkov, ponovni uporabi in recikliranju,
 - objektov za oddajo različnih frakcij komunalnih odpadkov (za ponovno uporabo ali recikliranje) čim bližje njihovem nastanku,
- skladno z mednarodno strategijo Zero Waste zagotoviti:
 - pravilno upravljanje zemljišč (nadzor preobsežne gradnje, ki ima za posledico preveliko gostoto prebivalcev, obnovo in sanacijo degradiranih območij, uvedbo participativnega načrtovanja prostora, načrtovanje zelenih stavb, načrtovanje in izgradnja energijsko in prehransko samozadostnih naselij in podobno),
 - zmanjšanje ogljičnega odtisa v lokalnem okolju (spodbujanje energetske učinkovitosti, zelenih nakupov itd.),
 - trajnostno mobilnost (spodbujanje delitve avtomobila, hoje, kolesarjenja, uporabe javnih prevoznih sredstev ...) in
 - seznanjanje in spodbujanje novih življenjskih slogov (samooskrba, kratke oskrbne verige, trajnostni turizem in gostinstvo, pravične trgovine in podobno),
- podpiranje in aktiviranje pobude, za katero presodimo, da omogoča oziroma zagotavlja ponovno uporabo ali recikliranje.

Ob upoštevanju ciljev Operativnega programa **terminsko določamo naslednje cilje** za glavne masne tokove:

	PAPIR	EMBALAŽA	STEKLO		BIO	DRUGO*	LZF	Gospodinjski	Skupaj	Delež
	Skupaj	Skupaj	Skupaj	Skupaj	Skupaj	Skupaj	Skupaj	odpadki		ločenih frakcij
	sim. (kg/preb./ leto)	sim. (kg/preb./ leto)	sim. (kg/preb./ leto)	sim. (kg/preb./ leto)	sim. (kg/preb./ leto)	sim. (kg/preb./ leto)	sim. (kg/preb./ leto)	sim. (kg/preb./ leto)	sim. (kg/preb./ leto)	sim. (kg/preb./ leto)
Cilj 2025	45	55	20	120	70	30	220	60	280	78,57%
Doseženo 2012	28,5	24,4	14,6	67,5	49,8	21,0	138,3	165,9	304,3	45,46%
Doseženo 2013	31,9	30,9	14,1	76,9	55,5	22,0	154,4	129,4	283,8	54,40%
CILJ 2014	33,0	33,0	15,0	81,0	58,0	23,0	162,0	121,0	283,0	57,24%
CILJ 2015	35,0	36,0	16,0	87,0	61,0	24,0	172,0	111,0	283,0	60,78%
CILJ 2016	37,0	38,0	17,0	92,0	64,0	25,0	181,0	102,0	283,0	63,96%
CILJ 2017	38,0	40,0	17,5	95,5	66,0	26,0	187,5	95,0	282,5	66,37%
CILJ 2018	39,0	42,0	18,0	99,0	67,0	26,5	192,5	89,0	281,5	68,38%
CILJ 2019	40,0	44,0	18,5	102,5	67,5	27,0	197,0	84,0	281,0	70,11%
CILJ 2020	41,0	46,0	19,0	106,0	68,0	27,5	201,5	80,0	281,5	71,58%
CILJ 2021	42,0	48,0	19,5	109,5	68,5	28,0	206,0	75,0	281,0	73,31%
CILJ 2022	43,0	50,0	20,0	113,0	69,0	28,5	210,5	70,0	280,5	75,04%
CILJ 2023	44,0	52,0	20,0	116,0	69,5	29,0	214,5	66,0	280,5	76,47%
CILJ 2024	45,0	54,0	20,0	119,0	70,0	29,5	218,5	62,0	280,5	77,90%
CILJ 2025	45,0	55,0	20,0	120,0	70,0	30,0	220,0	60,0	280,0	78,57%

* kosovni odpadki, zbirni centri, OEEO, zbiralnice nevarnih odpadkov, ONS, ...

Do leta 2035 načrtujemo, da bomo na izvoru ločeno zbrali več kot 80% vseh komunalnih odpadkov, količina preostanka mešanih komunalnih odpadkov za obdelavo pa bo padla pod 50 kg/preb.

Cilji po posameznih dejavnostih

a) Zbiranje komunalnih odpadkov

V okviru dejavnosti zbiranja in prevoza odpadkov je v obdobju 2014–2025 predvideno povečanje količine vseh ločeno zbranih odpadkov, ki gredo v nadaljnjo predelavo.

Do leta 2025 načrtujemo **povečanje** zbranih:

- bioloških odpadkov na 70 kilogramov na prebivalca,
- ločeno zbranih frakcij papirja, stekla in embalaže na 120 kilogramov na prebivalca,
- nevarnih gospodinjskih odpadkov do deset odstotkov letno,
- odpadne električne in elektronske opreme (OEEO) na 10 kilogramov na prebivalca letno,
- izdelkov za ponovno uporabo na 5 kilogramov na prebivalca letno, od tega 2 kilograma v okviru postavljene javne infrastrukture,

in **zmanjšanje** zbranih:

- mešanih komunalnih odpadkov iz gospodinjstev na manj kot 60 kilogramov na prebivalca letno.

Cilje bomo redno preverjali tudi z izvajanjem analiz sestave zbranih mešanih komunalnih odpadkov in na podlagi izvedenih analiz načrtovali ukrepe za povečanje ločenega zbiranja.

Najpomembnejši cilji v naslednjih petih letih na področju zbiranja komunalnih odpadkov so:

1. s kakovostnim opravljanjem storitev vzdrževati visoko zadovoljstvo uporabnikov,
2. z vzpostavitvijo informacijske podpore nadalje optimizirati zbiranje in odvoz odpadkov ter nadaljevati z izgradnjo podzemnih zbiralnic,
3. dograjevanje tarifnega sistema, ki bi bil za uporabnike najbolj pravičen (po principu »plačaj kolikor odvržeš«),

4. nadaljevati z gradnjo (začasnih) zbirnih centrov v Mestni občini Ljubljana in primestnih občinah,
5. odprtje centra za ponovno uporabo odpadkov,
6. občinam, kjer javno službo zbiranja komunalnih odpadkov izvaja javno podjetje Snaga, d.o.o. bo podjetje v sprejem in izvajanje ponudilo strategijo (Zero Waste načrt).

b) Obdelava mešanih komunalnih odpadkov

Najpomembnejši cilji v naslednjih petih letih na področju obdelave odpadkov so:

1. z izgradnjo objektov za mehansko-biološko obdelavo odpadkov v okviru projekta Nadgradnja Regijskega centra za ravnanje z odpadki Ljubljana RCERO Ljubljana zagotoviti trajno in učinkovito obdelavo odpadkov ter zmanjšanje deleža odloženih odpadkov na manj kot 35 odstotkov v objekte RCERA pripeljanih količin,
2. zagotoviti nadaljnjo predelavo odpadnih materialov, pridobljenih iz RCERO Ljubljana, in sicer kot surovine v postopkih, skladnih s prioritetenim vrstnim redom ravnanj iz Uredbe o odpadkih,
3. za vse izhodne materiale iz RCERO Ljubljana poskušati najti rešitve za ponovno uporabo, recikliranje ali snovno izrabo. Pri iskanju rešitev bomo uporabili tudi postopke preoblikovanja materialov (redesign).

c) Odlaganje odpadkov

Najpomembnejši cilji v naslednjih petih letih na področju dejavnosti odlaganja in začasne obdelave odpadkov so:

1. količine odloženih gradbenih odpadkov, nenevarnih odpadkov, preostanka komunalnih odpadkov in odloženih azbestno-cementnih odpadkov na odlagališču Barje bodo v skladu z omejitvami iz okoljevarstvenega dovoljenja za obratovanje odlagališča nenevarnih odpadkov Barje,
2. količina odloženih odpadkov se bo zmanjšala na manj kot 30 kilogramov na prebivalca do leta 2025,
3. izpolnjevati pogoje iz okoljevarstvenega dovoljenja za obratovanje odlagališča nenevarnih odpadkov Barje; med drugim z začasnim izvajanjem enostavne obdelave sprejetih mešanih komunalnih odpadkov v skladu s 74. členom Uredbo o odlagališčih odpadkov (Uradni list RS, št. 10/14), po izgradnji pa z obdelavo v objektih RCERO.

V obdobju 2014–2025 se predvideva nadaljnje zmanjševanje mase sprejetih in odloženih odpadkov, in sicer kot rezultat ločenega zbiranja odpadkov in obdelave mešanih komunalnih odpadkov.

Zaradi poostrene zakonodaje pričakujemo tudi zmanjševanje mase drugih nenevarnih odpadkov.

d) Proizvodnja električne energije iz obnovljivih virov

Proizvodnja električne energije in prodaja poteka z nadzorovanim črpanjem odlagališčnega plina, ki je posledica razkroja organskih, biološko razgradljivih sestavin odloženih komunalnih odpadkov. Razkroj odpadkov in posledično tvorba odlagališčnega plina potekata še desetletja po njihovi odložitvi.

V okviru projekta RCERO Ljubljana načrtujemo širitev in nadomestitev proizvodnje električne energije, kjer je predvidena uvedba anaerobnih postopkov stabilizacije težke frakcije, izdelane iz mešanih komunalnih odpadkov, in anaerobna predelava ločene frakcije bioloških odpadkov.

Po izgradnji in zagonu obrata mehansko-biološke obdelave odpadkov v okviru projekta RCERO Ljubljana se predvideva tudi povečanje lastne porabe električne energije.

Do leta 2016 se na zaprtih odlagalnih poljih (I., II. in III. odlagalno polje) načrtujejo aktivnosti za postavitev sončne elektrarne (fotovoltaika). Sončna elektrarna bi bila povezana oziroma vključena v

obstoječo infrastrukturo. Če se bo izkazalo, da taka investicija ni ekonomsko upravičena, bomo poiskali možnosti za druge oblike izkoristka prostora na zaprtih odlagalnih poljih. Po izgradnji in zagonu objektov za mehansko in biološko obdelavo odpadkov, v okviru katerih sta predvidena tudi plinska motorja za soproizvodnjo električne ter toplotne energije iz bioplina, je načrtovana priključitev oziroma povezava na obstoječo elektrarno.

Obrazložitev
predloga Strategije razvoja dejavnosti na področju ravnanja z odpadki v Mestni občini
Ljubljana za obdobje 2014–2035

1. Pravni temelj

Pravni temelj za sprejem predloga Strategije razvoja dejavnosti na področju ravnanja z odpadki v Mestni občini Ljubljana za obdobje 2014–2035 (v nadaljevanju: Strategija) sta naslednja predpisa:

- 38. člen Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 - uradno prečiščeno besedilo, 49/06 - ZMetD, 66/06 - odl. US, 33/07 - ZPNačrt, 57/08 - ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 - ZPNačrt-A, 48/12, 57/12 in 92/13), ki določa, da program varstva okolja in operativne programe za svoje območje sprejme mestna občina, lahko pa tudi občina ali širša samoupravna lokalna skupnost, ob smiselni uporabi določb 35., 36. in 37. člena tega zakona, ter da programi iz prejšnjega odstavka ne smejo biti v nasprotju z nacionalnim programom in operativnimi programi varstva okolja;
- 27. člen Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 – uradno prečiščeno besedilo in 15/12) določa pristojnost Mestnega sveta, da sprejema plane razvoja Mestne občine Ljubljana.

2. Razlogi in cilji, zaradi katerih je akt potreben ter ocena stanja

Glavni razlogi za sprejem Strategije so naslednji:

- strategija ravnanja z odpadki na državni ravni in vsa sprejeta zakonodaja je pred petnajstimi leti temeljila na predvideni izgradnji sežigalnic, kasneje pa na izgradnji energetskih objektov za izrabo goriv, izdelanih iz odpadkov. Zgrajen je bil samo en objekt za termično izrabo goriv, izdelanih iz odpadkov, in sicer v Celju;
- v prvih osnutkih operativnega programa Vlade Republike Slovenije, ki se nanaša na razvoj prometne in okoljske infrastrukture za obdobje 2013–2020 ne zasledimo več objektov za termično obdelavo odpadkov, kot so na primer uplinjanje, piroliza ali katalitična depolimerizacija;
- v nekaterih delih sveta so razvili tehnološke postopke recikliranja, ki kot surovino uporabljajo tudi materiale, za katere je bila pred njihovo uveljavitvijo primerna samo energetska izraba;
- na mednarodni ravni so se mnoga mesta priključila mreži občin, ki so sprejele tako imenovani "Zero Waste" načrt (nič odpadkov načrt), ki z opredelitvijo posvetovalnih in operativnih orodij preprečuje odlaganje na odlagališčih in spodbuja zmanjševanje, ponovno uporabo in recikliranje odpadkov;
- načrti uvajajo tudi razširjeno odgovornost proizvajalcev in aktivno vključenost poslovnih subjektov;
- med občinami, mesti, pokrajinami in državami, ki so sprejele »Zero Waste« načrte ravnanja z odpadki, so Kalifornija (San Francisco, Oakland, Santa Cruz, Berkeley, Fresno itd.), Avstralija (Canberra in južno–zahodna regija v državi), Nova Zelandija, Kanada (Nova Škotska, Britanska Kolumbija), mesto Buenos Aires, Škotska, nekaj mest v Veliki Britaniji in veliko mest v Italiji;

Cilj Strategije je v tem, da se dajo jasno navodila vsem pristojnim ustanovam, kako se bo na področju ravnanja s komunalnimi odpadki delalo v bližnji prihodnosti. Prioritetna ravnanja z odpadki so preprečevanje njihovega nastajanja in ponovna uporaba pred recikliranjem in kompostiranjem. Spodbujanje kar največjega vračila blaga in materiala v ponovno uporabo je v skladu s splošnimi cilji zmanjšanja nastajanja toplogrednih plinov, povezanih s proizvodnjo potrošniškega blaga in embalaž. Zakonodaja zahteva ločevanje posameznih frakcij iz komunalnih odpadkov pri uporabniku z namenom, da bi od komunalnih odpadkov v skupini mešanih odpadkov ostala le zanemarljiva količina, ki gre nadalje v obdelavo.

Mestna občina Ljubljana je z Odlokom o zbiranju in prevozu komunalnih odpadkov (Uradni list RS, št. 34/12) ustvarila pogoje za občutnejše povečanje deleža ločeno zbranih komunalnih odpadkov. V letu 2014 je delež ločeno zbranih frakcij iz gospodinjstev presegel 55- odstotni delež. Cilj je še mnogo

višji (70 do 80 odstotkov), za njegovo doseganje pa je treba ustvariti določene pogoje. Strategija predvideva ukrepe, s katerimi bi dosegli načrtovane rezultate.

3. Poglavitne rešitve

Poglavitne rešitve Strategije so:

- zagotoviti boljše pogoje za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov v zabojnikih na uporabnikovem zbirnem mestu. S še doslednejšim ločevanjem komunalnih odpadkov se bo potreba po številu odvozov odpadkov zmanjšala glede na vrsto komunalnega odpadka in glede na gostoto poseljenosti. Cilj je maksimalno možno ločevanje komunalnih odpadkov, skladno z načrtom pa izvajalec javne službe namerava zbrati in odpeljati čim bolj dosledno ter pravilno ločene komunalne odpadke in v obdelavo pred odlaganjem predati čim manj mešanih komunalnih odpadkov, obdelavo pa organizirati tako, da bo čim manj preostanka odloženega;
- omogočiti aktivnosti in pogoje za preprečevanje nastajanja odpadkov;
- omogočiti aktivnosti in pogoje za ponovno uporabo.

Strategija določa strateške cilje, ki jih mora Mestna občina Ljubljana izpolnjevati za doseg trajnostnega pristopa k odpadkom in virov. Strategija vsebuje več ključnih področij za ukrepanje in posebne ukrepe, ki jih je potrebno sprejeti na vsakem območju posebej. Izhodišča strategije v Mestni občini Ljubljana so:

- zmanjšanje uporabe primarnih virov;
- preprečevanje nastajanja odpadkov na izvoru;
- ponovna uporaba in
- zagotavljanje zaprtih zank recikliranja za čim večji del materialnih tokov.

Vse aktivnosti v okviru Strategije vključujejo elemente komuniciranja, izobraževanja in ozaveščanja, saj bomo le tako lahko spremenili razmišljanje in posledično ravnanje, s katerim bomo lahko postali družba z nič odpadkov (Zero waste družba).

4. Ocena finančnih in drugih posledic odloka

Sprejem predloga Strategije ne prinaša za proračun MOL nobenih dodatnih finančnih obveznosti. Cena storitev javnih služb se oblikuje skladno z Uredbo o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS, št. 87/12 in 109/12). Izvajanje storitev javnih služb se financira le iz cene storitev in sredstev, zbranih od prodaje zbranih frakcij komunalnih odpadkov, ter okoljske dajatve, saj je cena enotna za tri javne službe – zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov, obdelava mešanih komunalnih odpadkov in odlaganje preostanka obdelave komunalnih odpadkov. Navedeno pomeni, da sprejem predloga Strategije ne bo imel za proračun MOL nobenih dodatnih finančnih obveznosti.

Ljubljana, maj 2014

Pripravila:

Igor Petek

Nina Sankovič

Sekretar – vodja oddelka
David Polutnik